Summary

Roman Sabodash. The publication of judicial decisions as a reason for convincing precedent.

The paper shows how the publication of court decisions influenced the formation of a precedent. The author reviewed scientific works devoted to research the precedent in common and continental law. The research explains that the formation of precedent in England was accompanied by development of the judgment's reviews and their prevalence among lawyers. Of course, publication of court decisions was not a major factor in setting a precedent, but it played a significant role in this. The paper also describes facts of the publication of court decisions in Italy, Germany, France and the Netherlands, as well as the admissibility of their citations at the court of cassation. The general idea of the paper is that convincing precedent exists and is used although the countries of continental law do not have a «classic» precedent. The paper gives a review of the importance of the state register of court decisions for setting a convincing precedent in Ukraine. The author analyzes the pros and cons of citing court decisions. It's stated that, unfortunately, the quotations of court decisions is not always correct and sometimes amounts to rewriting the «right» legal position without comparing the circumstances of the case. The article concludes that the practice of applying a convincing precedent in Ukraine is only emerging and needs further improvement.

It has been found out that the publication of judgments of supreme courts is one of the factors that helped to establish precedent in common law countries. The publication of court rulings also created the conditions for a convincing precedent in civil law countries (especially in private law). At the same time, the formation of a «convincing precedent» in countries where court decisions are published in publicly available electronic court registers is much faster than in common law countries. Of course, the structure and the significance of the precedent in the common law and civil law countries are different, but one cannot dismiss that publication of court decisions as one of the factors for establishing the precedent.

Key words: court decisions, civil law countries, sources of law, judgments, citations.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.36

УДК 347.952: 341.945:983

Є.Є. ФУРСА

*Євген Євгенович Фурса, кандидат юридичних наук, Генеральне консульство України у м. Дюссельдорф**

ORCID: 0000-0002-2931-1393

ПОДАЛЬША РЕФОРМА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ІНОЗЕМНИЙ ЕЛЕМЕНТ

Постановка проблеми. Після першого етапу реформування виконавчого провадження, зокрема запровадження у 2016 р. інституту приватних виконавців¹, нині здійснюється подальша його реформа. І це цілком вимушена реакція влади на проблеми з примусовим виконанням рішень судів та інших органів (посадових осіб). У зв'язку із запровадженням інституту приватних виконавців відбулися деякі позитивні зрушення у виконавчому провадженні, але вони все одно не відповідають потребам і очікуванням українського суспільства, наприклад тим, що стосуються виконання рішень Європейського суду з прав людини, оскільки такі рішення виконують лише державні виконавці (п. 5 ч. 2 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»)². Більше того, сучасне виконавче провадження в Україні певною мірою не відповідає стандартам, які пред'являються до виконавчого провадження у переважній більшості країн Європи³, а це вже є загрозою взятого нашою державою курсу на євроінтеграцію. Тому автор вважає, що сучасна модель виконавчих процесуальних правовідносин має бути істотно трансформована в новому Законі України «Про виконавче провадження». Але після ознайомлення зі змістом проекту Закону України «Про виконавче провадження»⁴, де пропонується об'єднати згаданий Закон та Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», склалось враження, що в ньому занадто мало уваги приділено як міжнародним стандартам, так і іноземному елементу, про що автор уже зазначав у своїх публікаціях⁵.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не варто намагатися докладно аналізувати концепції міжнародного права з питань виконавчого процесу, оскільки вони тільки формуються провідними вченими з різних країн. Але звернемо увагу на той аспект, що деякі з них вже набирають популярності і позитивно характеризуються російськими науковцями^{6,7,8}. Тут мається на увазі представлений на 22-му Всесвітньому конгресі Міжнародного союзу судових виконавців Глобальний кодекс примусового виконання (далі – Кодекс). Окремі українські науковці його також аналізують, але без зайвої ейфорії і вже конструктивно-критично⁹. Остання позиція автору більше імпонує, оскільки наведені висновки і пропозиції щодо виконавчого процесу з іноземним елементом, зокрема й здійснений М.М. Мальським. аналіз Глобального кодексу примусового виконання, виглядають виважено і обгрунтовано, вносять ясність у сприйняття позитивних і негативних рис міжнародних принципів виконавчого провадження.

© Є.Є. Фурса, 2019

* *Yevgen Fursa, Ph.D. in Law, Consulate General of Ukraine in Düsseldorf*

Формулювання мети статті. Аналіз чинного Закону України «Про виконавче провадження» у його новій редакції від 2 червня 2016 р. свідчить про те, що нині необхідно привернути увагу законотворців до проблем з примусовим виконанням рішень з іноземним елементом та науковців до вироблення єдиних підходів до міжнародних стандартів виконавчого провадження в Україні, про які йшлося у Звіті стосовно візиту до України з метою проведення двосторонніх консультацій щодо вдосконалення виконавчого провадження (на виконання рішень Європейського суду з прав людини у справах «Юрій Миколайович Іванов проти України» і «Бурмич та інші проти України»). Так, у п. 2.2. Стандартів та рекомендацій Ради Європи щодо виконавчого провадження йшлося про те, що 9 вересня 2003 р. Комітет Міністрів Ради Європи ухвалив дві рекомендації щодо примусового виконання: 1) Рекомендацію Rec(2003)16 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права; 2) Рекомендацію Rec(2003)17 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо примусового виконання. Європейська комісія з питань ефективності правосуддя (СКЕП) ухвалила 17 грудня 2009 р. Керівні принципи для кращого виконання наявної Рекомендації Ради Європи про виконання судових рішень. Пізніше, на своєму 26-му пленарному засіданні, що проходило 10–11 грудня 2015 р., СКЕП також затвердила Керівництво з кращої практики виконання судових рішень. Цей документ не має зобов'язального характеру, але встановлює стандарти виконання судових рішень у цивільних, господарських та адміністративних справах¹⁰. У зв'язку з цим дана стаття має на меті виявити лише найважливіші проблемні питання в сучасному виконавчому провадженні для того, щоб застерегти виникнення помилок в новій редакції цього Закону і визначити пріоритети в міжнародних аспектах примусового виконання рішень з урахуванням тих стандартів, про які йдеться у Звіті. Цілком очевидно, що необхідно працювати над створенням принципів міжнародного виконавчого процесу і українські науковці не можуть стояти осторонь цієї проблеми.

Виклад основного матеріалу. Не повторюючи доктринальних позицій М.М. Мальського, вважаємо за необхідне все ж таки додати й інші конструктивно-критичні зауваження, зокрема, щодо принципу відновлення платоспроможності боржника, який передбачений у ст. 11 Глобального кодексу примусового виконання¹¹. Але підходів до цього принципу може бути багато.

З одного боку, вважаємо, що даний принцип не повинен регламентуватися у цьому Кодексі, ні у Законі України «Про виконавче провадження». Відштовхуючись від принципу змагальності, ми мусимо дійти висновку про те, що кожен суб'єкт виконавчого провадження має турбуватися про охорону і захист власних прав. Тому питаннями відновлення платоспроможності має займатися керівництво підприємства, а не виконавець. Наприклад, доводячи підприємство до стану банкрутства може досягатися певна мета – позбутися боргів і купити власне підприємство за безцінь, при цьому можна позбавитися і співвласників тощо. Отже, стан банкрутства підприємства – це не завжди результат ризикованої політики його керівництва або результат фінансової кризи. Цілком можливо, що доведення до банкрутства – це результат діяльності керівництва підприємства¹² з метою, далекою від визначених у статуті цілей, тому заміна керівництва підприємства може стати підставою для відновлення підприємства.

З іншого боку, розглядаючи положення ст. 11 Кодексу як обґрунтовану модель розвитку виконавчого провадження, яка рекомендується провідними фахівцями багатьох країн світу, слід приділити цьому більше уваги. Так, саме у виконавчому провадженні, коли виконавець здатен буде звести вимоги кредиторів та вартість підприємства, може виявитися, що підприємство знаходиться в стані банкрутства. У такому випадку виконавцям та, особливо, приватним передавати провадження арбітражним керуючим не завжди раціонально, оскільки їх доходи в такому разі значно зменшуватимуться. До речі, такі випадки щодо розміру основної винагороди приватного виконавця у чинній редакції Закону України «Про виконавче провадження» не регламентовані, але слідуючи за концепцією п. 3 ч. 1 ст. 45 цього ж Закону, можна дійти такого висновку. Основна винагорода приватного виконавця визначається пропорційно до, фактично, стягнутої з боржника суми, у разі ж відсутності стягнення, основна винагорода йому не виплачується. Це не справедливо, оскільки доволі часто завдяки діям приватного виконавця визначатиметься стан банкрутства боржника юридичної особи, потребуватимуть компенсації зроблені виконавцем витрати тощо.

Тому, на нашу думку, слід відходити від встановленого Законом порядку звернення стягнення на майно боржника-юридичної особи, коли обсяги боргу значно перевищуватимуть вартість описаного і арештованого майна, що безпосередньо не використовується у виробництві. Автор також вважає, що у Законі України «Про виконавче провадження» не фігурує поняття, яке має місце у ст. 191 ЦК України, а саме – підприємство як єдиний майновий комплекс. У такому випадку, зокрема, можна і необхідно намагатися продати підприємство як єдине ціле. Отже, у разі наближення вартості боргу підприємства до вартості самого підприємства або його частини вважаємо, що не зовсім раціонально продавати майно підприємства частинами, оскільки це може негативно позначитися на його працівниках.

При цьому у ч. 4 цієї норми йдеться про те, що підприємство або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, застави, оренди та інших правочинів. Наприклад, можуть бути виділені окремі цехи або технологічні лінії, земельні ділянки підприємства, які можуть бути відчужені для покриття боргу тощо.

Вважаємо, що при зверненні стягнення на майно підприємства-боржника доцільно проводити експертизу вартості цього підприємства при його відчуженні як єдиного майнового комплексу, а також можливості відокремлення частин такого підприємства для продажу тощо. Тому завдяки експертній оцінці фахівців можна буде встановити, а який оптимальний варіант продажу підприємства: частинами або як цілісний майновий комплекс з урахуванням його торгової марки, технологічних і виробничих потужностей, інтелектуального потенціалу.

Цілком зрозуміло, що виконавці, особливо приватні, не повинні займатися пошуком інвесторів, які виявлять бажання за рахунок покриття боргу виступити як учасники підприємства, що знаходиться у важкому матеріальному становищі. Такі функції, особливо щодо державних або комунальних підприємств, має здійснювати держава, якщо такі підприємства являють собою для неї певну виробничу, військову чи іншу цінність. Саме держава має відповідати за боргами таких підприємств, які забезпечують її стратегічні потреби.

У зв'язку з наведеним правильною здається концепція, що дане положення Глобального кодексу примусового виконання не було включене до проєкту Закону України «Про виконавче провадження», оскільки не завжди міжнародний досвід відповідає українській ментальності та правовій системі України.

Водночас у межах виконавчого провадження може бути досягнуто згоди між стягувачами та боржником щодо компенсації боргів за рахунок передачі частки в статутному капіталі підприємства, його акцій або продажу частки підприємства, і така домовленість може бути, на нашу думку, зафіксована у мировій угоді, яка при дотриманні всіх умов законодавства повинна бути визнана та затверджена судом. У такій угоді, вважаємо, можуть бути враховані й витрати приватних і державних виконавців.

Тому автор вважає дискусійним положення про те, а чи можуть виконавці виконувати рішення проти юридичних осіб, коли останні, фактично, знаходяться в стані неплатоспроможності, тобто банкрутства. Особливо актуалізуватиметься це питання в тому випадку, коли в такому стані знаходитиметься юридична особа, заснована іноземним суб'єктом, або з іноземними інвестиціями. Складність цього положення зумовлена тим фактором, що у розвинених країнах підходи до виконавчого провадження можуть бути більш досконалими, і дії українських виконавців сприйматимуться як зловживання правом або як правопорушення, а це може призвести і до міжнародних політичних ускладнень.

Цілком можливим може стати й випадок, коли виконання рішення зумовлюватиме порушення положення про публічний порядок, що абсолютно не враховано у Законі України «Про виконавче провадження». Якщо ж розглядати дане положення ширше, ніж формальна відмова у визнанні та приведенні до виконання іноземного рішення суду, то автор вважає важливим також проаналізувати застереження про публічний порядок і не вважати його абсолютним для всіх правових ситуацій. Так, згідно зі ст. 435 ЦПК суд, який розглядав справу як суд першої інстанції, тобто іноземний суд, може за заявою стягувача чи виконавця (у випадках, встановлених законом), встановити чи змінити спосіб або порядок виконання рішення. На нашу думку, так можна частину рішень, які порушували застереження про публічний порядок, змінити настільки, наскільки це можливо, щоб рішення іноземного суду перестало порушувати публічний порядок.

Отже, при визнанні й виконанні іноземних рішень слід зважувати, а чи може бути змінено рішення суду так, щоб воно могло бути виконане на території іноземної держави. Разом із тим рішення іноземного суду ми сприймаємо як іноземний елемент, який легітимується рішенням українського суду, яке й виконується в примусовому порядку. Однак український суд не вправі, на нашу думку, змінювати спосіб або порядок виконання рішення, оскільки йтиметься про виконання іноземного рішення суду, якщо стягувач на це не погоджується.

У ЦПК існує два підходи до врегулювання питань, що виникли у виконавчому провадженні, оскільки:

– у ст. 432 передбачено, що юрисдикція щодо виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню, поширюється на суд, який видав виконавчий документ. При цьому «ініціатива» в таких справах може належати стягувачу або боржнику, але такі справи можуть стосуватися лише виправлення помилок, допущених при його оформленні або видачі. І це положення цілком зрозуміле. Щодо ж визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, то у цьому разі варто виходити з множини можливих підстав для визнання його таким, що не підлягає виконанню, і, зокрема, у випадку порушення правила про публічний порядок. Отже, і правом на звернення до суду, на думку автора, мають володіти й заінтересовані державні органи;

– у ст. 435, навпаки, правом розгляду справ щодо відстрочення і розстрочення виконання, зміни чи встановлення способу і порядку виконання наділений суд, який розглядав справу як суд першої інстанції, тобто у разі виконання рішення іноземного суду саме до його юрисдикції мають бути віднесені такі справи, але з цим положенням важко погодитися. При цьому ініціаторами відкриття провадження у такій справі можуть бути сторони, але лише щодо відстрочення або розстрочення виконання рішення, а щодо встановлення чи зміни способу або порядку його виконання – лише стягувач чи виконавець. Останнє положення при його застосуванні до рішень іноземних судів дає підстави зробити висновок про те, що виконавець може стати ініціатором звернення до іноземного суду, що здається не зовсім виправданим, зокрема, коли ми говоримо про державного виконавця. Остання гіпотеза зумовлена тим, що не зважаючи на підкреслену у ч. 1 ст. 9 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» незалежність державних виконавців, останні знаходяться в структурі органів державної виконавчої служби і підпорядковані у своїй діяльності начальнику відділу державної виконавчої служби та як державні службовці не можуть бути суб'єктами міжнародних відносин безпосередньо. Такий статус виконавців не передбачений у міжнародних договорах, і це положення істотно ускладнює його реалізацію. Вони можуть звернутися в інстанції і просити сприяти їм у виконанні повноважень, що зумовлюють звернення до іноземного суду. Такими інстанціями можуть стати або Міністерство юстиції України, яке в багатьох міжнародних договорах уповноважено здійснювати координацію з владою іноземної держави, або через судову гілку влади, оскільки саме суд допустив примусове виконання рішення на території України.

Тому варто визнати, що положення ЦПК не завжди належно регламентують питання підсудності справ з іноземним елементом, коли вони пов'язані з примусовим виконанням рішень іноземних судів і необхідно встановити або змінити спосіб або порядок виконання такого рішення.

У іноземних суддів можуть виникнути й інші питання щодо раціональності застосування такого заходу, як забезпечення позову у порядку ч. 6 ст. 435 ЦПК, оскільки у ч. 6 ст. 435 ЦПК застосовується термін забезпечення позову, але у виконавчому провадженні суд такий захід застосовувати не повинен, оскільки позов вже був задоволений судом, справа закрита і на виконанні знаходиться рішення суду. У зв'язку з цим вважаємо, що слід зі ст. 435 ЦПК виключити ч. 6 і ввести таке поняття, як «забезпечення виконання рішення», яке використовуватиметься у виконавчому провадженні і має бути подібним за змістом до забезпечення позову, але вирішуватиметься виконавцем з урахуванням наданих йому Законом повноважень.

Автор вважає, що в сучасних умовах поряд з традиційно визначеними критеріями сприйняття іноземного елементу, а саме: іноземного суб'єкта, рішення іноземного суду, права іноземної держави, варто проаналізувати й такий об'єкт, як іноземна валюта та іноземні інвестиції. У багатьох нормативних актах і, зокрема, міжнародних договорах сьогодні робляться спроби надати особливий статус і захист іноземним інвестиціям, але це не відображено у Законі України «Про виконавче провадження».

Потрібно, на нашу думку, визначити й особливий статус іноземної валюти в Україні. У сучасній юридичній практиці іноземна валюта виконує, як мінімум, три функції:

- як кошти для розрахунку з іноземними юридичними особами;
- як зручний засіб платежу в Україні, оскільки він не має таких стрімких підйомів або падінь та забезпечує можливість зручного користування іноземною валютою у готівковій формі (менший порівняно із гривною обсяг, наприклад, 1 долар = 23 грн);
- як засіб забезпечення виконання зобов'язань.

Водночас іноземна валюта є іноземним елементом, оскільки її власник, по суті, є кредитором іноземної держави. Тому кожна країна має дбати про захист власних інтересів, і національна валюта в таких випадках має розцінюватися як елемент її незалежності та фактор стабільності, тому вона повинна мати й певні пріоритети у використанні. У зв'язку з цим автор вважає, що валютне або мультивалютне забезпечення вимог кредитора може використовуватися в Україні, але у виконавчому провадженні виконання має здійснюватися у національній валюті, крім випадків, коли стягувачем є іноземний суб'єкт, який вимагає повернення боргу саме в іноземній валюті. У зв'язку з цим у ч. 10 ст. 65 законопроекту «Про виконавче провадження» має встановлюватися однозначна вимога про стягнення виконавчої санкції в національній валюті і лише при її відсутності в іноземній валюті. При цьому в силу євроінтеграційного курсу України основною іноземною валютою в нашій країні має розцінюватися євро.

Крім того, автор вважає, що у законодавстві щодо виконавчого провадження має бути відображено положення про те, що стосовно прав та інтересів іноземних громадян їх представником у виконавчому провадженні може стати іноземний консул або уповноважена ним особа.

Висновки. Сучасний стан реформування правової системи України характеризується тим, що потребує глибокого переосмислення і трансформування велика кількість нормативних актів, удосконалення діяльності, практично всіх правоохоронних, правозахисних і правовідновлювальних органів. Але поряд із тим вважається за необхідне робити істотні кроки в напрямі наближення нашої держави до міжнародних стандартів та комплексного розвитку законодавства, зокрема, про виконавче провадження з урахуванням значної міграції населення, взятого євроінтеграційного курсу, тобто підсилювати регламентування правовідносин з іноземним елементом. У цьому зв'язку вважаємо за необхідне значно більше уваги приділити в новій редакції Закону України «Про виконавче провадження» статусу іноземних суб'єктів, включаючи іноземних інвесторів та захист їх прав на інвестиції, підсилити і розвинути питання примусового виконання іноземних судових рішень, а також відобразити у міжнародних договорах спрощену систему міждержавних відносин у сфері примусового виконання рішень тощо. У період реформ ці проблемні питання легше порушити, обговорити та відобразити у законодавстві, ніж в наступному вносити правки до вже сформованого законодавства.

¹ Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>

² Закон України «Про виконавче провадження» в редакції від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>

³ Фурса С.Я. Міжнародні стандарти та стандарти ЄС і поточні реформи нотаріату, органів примусового виконання рішень судів та адвокатури в Україні (на прикладі України та Литовської Республіки). *Цивілістична процесуальна думка*. 2018. № 1. С. 68–74.

⁴ Пріоритетні законодавчі зміни. Реформа виконавчого провадження. Матеріали круглого столу про обговорення нової редакції Законопроекту «Про виконавче провадження» / Проект ЄС «Право-Justice» (7 листопада 2019 р.). Київ, 2019. 101 с.

⁵ Фурса С.Є. Виконавче провадження з іноземним елементом. *Актуальні проблеми виконавчого процесу в Україні: теорія і практика*: IV Міжнародна науково-практична конференція: зб. наук. статей (6 грудня 2019 р., м. Київ) / за заг. ред. д.ю.н., проф. С.Я. Фурси. Київ: Видавець Позднішев, 2019. С. 165.

⁶ Ярков В.В. Глобальный кодекс принудительного исполнения как основа гармонизации исполнительного производства. *Журнал «Закон»*. 2017. № 7. С. 43.

- ⁷ Ярков В.В. О проекте Глобального кодекса принудительного исполнения // Арбитражный и гражданский процесс. 2013. № 12. С. 55.
- ⁸ Глобальный кодекс принудительного исполнения / пер. с англ. и комментарий А.А. Парфенчиковой. Москва: Статут, 2016. С. 26.
- ⁹ Мальський М.М. Міжнародний виконавчий процес: теорія і практика : монографія. Дрогобич : Коло, 2019. 470 с.
- ¹⁰ Звіт стосовно візиту до України з метою проведення двосторонніх консультацій щодо вдосконалення виконавчого провадження (на виконання рішень Європейського суду з прав людини у справах «Юрій Миколайович Іванов проти України» і «Бурмич та інші проти України»). URL: <https://rm.coe.int/report-mission-to-ukraine-ukr/16808f255a>
- ¹¹ Глобальный кодекс примусового виконання. URL: http://www.uihj.com/1er-forum-mondial-sur-l-execution_2162943.html
- ¹² Фурса Є.Є., Фурса Є.І. Проблемні аспекти корпоративних інтересів в цивільному процесі: Internationale wissenschaftlich-praktische Konferenz «Das Assoziierungsabkommen und das Wirtschaftsrecht der Ukraine sowie Deutschlands: Implementierung, Realität und Erwartungen» 5. Oktober 2018 Köln/Deutschland. URL: <https://www.dujv.de/publikationen-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97/>

References:

- Pro orhany ta osib, iaki zdijsniuiut' prymusove vykonannia sudovykh rishen' ta rishen' inshykh orhaniv: Zakon Ukrainy (02 chervnia 2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy «Pro vykonavche provadzhennia» v redaktsii vid 02 chervnia 2016 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> [in Ukrainian].
- Fursa, S.Ya. (2018). Mizhnarodni standarty ta standarty YeS i potochni reformy notariatu, orhaniv prymusovoho vykonannia rishen' sudiv ta advokatury v Ukraini (na prykladi Ukrainy ta Lytovs'koi Respubliki). *Tsyvylistychna protsesual'na dumka*, 1, 68–74 [in Ukrainian].
- Priorytetni zakonodavchi zminy. Reforma vykonavchoho provadzhennia. Materialy kruhloho stolu pro obhovorennia novoi redaktsii Zakonoproektu «Pro vykonavche provadzhennia» / Proekt YeS «Pravo-Justice» (7 lystopada 2019 r.). Kyiv [in Ukrainian].
- Fursa, Ye.Ye. (2019). Vykonavche provadzhennia z inozemnym elementom. Aktual'ni problemy vykonavchoho protsesu v Ukraini: teoriia i praktyka: IV Mizhnarodna nauko-vo-praktychna konferentsiia: zb. nauk. statej (6 hrudnia 2019 r., m. Kyiv) / za zah. red. d.i.u.n., prof. S.Ya. Fursy. Kyiv: Vydavets' Pozdnyshch. [in Ukrainian].
- Yarkov, V.V. (2017). Hlobal'nyy kodeks prynudytel'noho yspolneniya kak osnova harmonyzatsyy yspolnytel'noho proyzvodstva. *Zakon*, 7, 43 [in Russian].
- Yarkov, V.V. (2013). O proekte Hlobal'noho kodeksa prynudytel'noho yspolneniya. *Arbytrazhnyy y hrazhdanskyy protsess*, 12, 55 [in Russian].
- Hlobal'nyy kodeks prynudytel'noho yspolneniya (2016). / per. s anhl. y kommentaryj A.A. Parfenchykovej. Moskva: Statut [in Russian].
- Mal's'kyj, M.M. (2019). Mizhnarodnyy vykonavchyy protses: teoriia i praktyka : monohrafiia. Drohobych : Kolo [in Ukrainian].
- Zvit stosovno vizytu do Ukrainy z metoiu provedennia dvystoronnikh konsul'tatsij schodo vdoskonalennia vykonavchoho provadzhennia (na vykonannia rishen' Yevropejs'koho sudu z prav liudyny u spravakh «Yurij Mykolajovykh Ivanov proty Ukrainy» i «Burmych ta inshi proty Ukrainy»). URL: <https://rm.coe.int/report-mission-to-ukraine-ukr/16808f255a> [in Ukrainian].
- Hlobal'nyy kodeks prymusovoho vykonannia. URL: http://www.uihj.com/1er-forum-mondial-sur-l-execution_2162943.html [in Ukrainian].
- Fursa, Ye.Ye., Fursa, Ye.I. Problemnii aspekty korporativnykh interesiv v tsyvil'nomu protsesi: «Das Assoziierungsabkommen und das Wirtschaftsrecht der Ukraine sowie Deutschlands: Implementierung, Realität und Erwartungen» 5. Oktober 2018 Köln/Deutschland. URL: <https://www.dujv.de/publikationen-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97/>

Резюме

Фурса Є.Є. Подальша реформа виконавчого провадження в Україні: міжнародні стандарти та іноземний елемент.

У статті проаналізовані проблемні ситуації, які мають місце у сучасній виконавчій практиці і потребують вирішення в новому законодавстві України, зокрема, Законі України «Про виконавче провадження», Цивільному процесуальному кодексі України та інших нормативних актах, які потребують узгодження і відображення новітніх концепцій щодо примусового виконання рішень з іноземним елементом. порушено питання щодо необхідності запровадження у відповідне законодавство, судову та практику з примусового виконання рішень судів та інших органів міжнародних стандартів виконавчого провадження, запропонованих Радою Європи.

Ключові слова: міжнародні стандарти, виконавче провадження приватний виконавець, державний виконавець, іноземний елемент, рішення іноземного суду, іноземний суб'єкт.

Резюме

Фурса Е.Е. Дальнейшая реформа исполнительного производства в Украине: международные стандарты и иностранный элемент.

В статье проанализированы проблемные ситуации, которые имеют место в современной исполнительской практике и требуют решения в новом законодательстве Украины, в частности, Законе Украины «Об исполнительном производстве», Гражданском процессуальном кодексе Украины и других нормативных актах, требующих согласования и отражения новейших концепций принудительного исполнения решений с иностранным элементом. Подняты вопросы о необходимости введения в соответствующее законодательство, судебную и практику по принудительному исполнению решений судов и других органов международных стандартов исполнительного производства, предложенных Советом Европы.

Ключевые слова: международные стандарты, исполнительное производство, частный исполнитель, государственный исполнитель, иностранный элемент, решение иностранного суда, иностранный субъект.

Summary

Yevgen Fursa. Further reform of enforcement proceedings in Ukraine: international standards and a foreign element.

The article analyzes the problematic situations that occur in the current enforcement practice and which need to be resolved in the new legislation of Ukraine, in particular, the Law of Ukraine "On Enforcement Proceedings", the Civil Procedure Code of Ukraine and other normative acts that need to align and reflect the latest concepts of enforcement of decisions with foreign element. Issues raised regarding the need to introduce into the relevant legislation, court and practice on enforcement of judgments and other bodies of international standards of enforcement proceedings proposed by the Council of Europe.

This article has for an object to educe only major problem questions in a modern executive production in an order to caution the origin of errors in the new release of this Law and define priorities in the international aspects of a force implementation of decisions. Fully obviously, that it is necessary to work on creation of international principles of executive process and the Ukrainian scientists can not lie up this problem.

The current state of reform of Ukraine's legal system is characterized by that, what needs the deep rethinking and transformation plenty of normative acts, improvement of activity of practically all law enforcement authorities. It is considered a necessity to undertake substantial steps in direction of approaching of our state to the international standards and complex development of legislation taking into account considerable migration of population, eurointegration course, id est to strengthen regulation of legal relationships with a foreign element. In this connection appears a necessity to spare considerably anymore attention in the new release of Law of Ukraine "On Enforcement Proceedings" of status of foreign subjects, including, foreign investors and protection of their rights on an investment, to strengthen and develop the question of a force implementation of foreign court decisions, and also represent in international agreements the simplified system of intergovernmental relations in the sphere of a force implementation of decisions and others like that. In the period of reforms these problem questions it more easily to affect, to discuss and represent in a legislation, than in the following to bring in corrections to the formed legislation.

Key words: international standards, enforcement proceedings, private enforcement agent, public enforcement agent, foreign element, decision of a foreign court, foreign entity.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.37

УДК 349

Н.А. ЦИГАНЧУК

*Наталія Антонівна Циганчук, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Академії праці, соціальних відносин і туризму**

ORCID: 0000-0002-1916-6524

НЕДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ ТРУДОВИХ СТАНДАРТІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ КОДИФІКАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ

Постановка проблеми. Інтеграція України до Європейського Союзу неможлива без зміни національного законодавства та приведення його норм у відповідність до міжнародних стандартів. На даний час проблема впровадження міжнародних стандартів набула для України практичного значення. Це зумовлено необхідністю підготовки та прийняття проекту нового Трудового кодексу України, робота над яким триває не перший рік. Наразі у Верховній Раді зареєстровано чотири законопроекти Трудового кодексу, але аналіз кожного з них вказує на те, що не всі норми запропонованих законопроектів відповідають міжнародним стандартам, а, відтак, не можуть бути прийняті.

Стаття 9 Конституції України проголошує, що чинні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України¹.

Статтею 8-1 Кодексу законів про працю України передбачено, що якщо міжнародним договором або міжнародною угодою, у яких бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що їх містить законодавство України про працю, то застосовуються правила міжнародного договору або міжнародної угоди². Це все вказує на те, що чинне вітчизняне законодавство закріплює можливість прямого застосування норм міжнародного права, а також пріоритет міжнародних норм перед нормами національного права, у тому числі й у сфері трудового права. У зв'язку з цим Трудовий кодекс України має відповідати загальновизнаним правам і принципам у сфері праці, зокрема Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакту про економічні, соціальні і культурні права, Європейській соціальній хартії (переглянутій), конвенціям і рекомендаціям Міжнародної організації праці, актам Європейського Союзу та іншим міжнародно-правовим актам.

Але застосування міжнародних трудових стандартів та зарубіжного досвіду має відбуватися з обов'язковим урахуванням особливостей, що характеризують правові системи різних країн, у тому числі й нашої держави.

© Н.А. Циганчук, 2019

* *Nataliya Tsyhanchuk, Ph.D. in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Academy of Labour, Social Relations and Tourism*